

Arbc/0058 (1)

Barcelona, 30 de març de 1983

Estimat amic,

Tot això passa com si res! Revisa la carpeta en s'acumula la paperassa que ens enviem mútuament i veig que la teva darrera carta procedeix del dia dels innocents, en em deies que ja venies. I les quatre ratlles que et feia jo per acusar-ne rebuda i parlar-te de la gent de l'Institut del Teatre eren del 13 de gener. Ara ja som a la primavera, han passat pràcticament tres mesos, tu has vingut, te n'has tornat i tots dos ens trebem asseguts a les respectives màquines, omplint paper, talment una mena de grafòmans. Tot allò que el ciri és molt curt, tan tòpic, és una veritat com un temple. Passen els anys a la velocitat del llampec. I ens fotem vells sense gairebé adonar-nos-en. I encara, tu i jo, per sort -si és que això és una sort, eh!-, podrem deixar algun rastre en forma de llibre imprès... Ai! Ara anava a posar-me transcendent i a parlar de la posteritat. Però, em pense que tant a tu com a mi tant se'ns en fot que quan ocupem els nostres nou pans de terra algú digui: "L'Arbenès, i tant! Aquell xicot que va traduir Miller i va estudiar Pedrolé!" o bé: "En Carbé, sí, aquell que distreia les criatures...!". Convertits en pastura dels cucs, només quedaran uns ossos que es tren-caran al menor contacte quan algun enterraments eixerit ens setraguegi per posar-nos un cadàver més fresc a fer-nos companyia. Merda!

Deixem-ho córrer i anem per feina. He trobat molt divertit l'afer -que tu exageres com cal, és clar- de la Isabel en llegir que t'atipaves en un racó fosc d'un restaurant al costat de la bella Ofèlia. Per cert que el segon sopar que vam fer, no vaig notar allò que em dius del pesat del col·lectiu. Mira, en realitat, tota aquesta gent del món de les lletres -i el del quadres, i el del teatre...-, són una mica llunàtics. Jo no me'n vaig adonar, però és possible que a tu t'ho semblés. Has de comprendre que aquell dia ja no eres una novetat... Un cop te'n vas haver anat, gairebé no es va parlar de tu perquè es van discutir temes molt seriosos -de peles, comprens?-. Hi va haver algun comentari sobre el fet que no ens hauria agradat de ser a la teva pell per allò d'anar-se'n en te n'anaves, i prou. L'Ofèlia, de moment, segueix sortint els dijous al Ciere i, ara, un cop al mes, a

La Vanguardia. Aviat apareixerà "Negra consentida", que era el recull de narracions de lladres i serenes que fa temps i temps que tenim enllestit, i sembla que ja s'encarrila "La primera vegada" cap a Les ales esteses, de La Magrana.

I ara que parlo de La Magrana t'he de dir que ja he rebut els primers exemplars de l'"Operació Berinet" que ha de revolucionar el mercat dels llibres per a adolescents. Ja te'l faré arribar!

El dia 24 vaig dinar al "Gran Cafè" invitat pel Servei del Llibre. Es tractava d'atorgar els Premis anuals de la Generalitat. A darrera hora em van fer del Jurat que havia de decidir el dels llibres destinats a joves. M'hi volia resistir perquè jo també hi podia concórrer, ja que tenia algun llibre que hi podia optar, però com que l'any anterior m'havien concedit el dedicat als infants, vaig acceptar. Erem tres: Martí Olaya, Eulàlia Ventalló i jo. Per altra part, vam dinar en companyia dels Jurats del premi per a infants, per a llibre artístic, per assaig i algun altre que no recorde bé. Si no vam tenir molta feina per la quantitat d'obra publicada, si que en vam tenir per decidir quina era la miller, si és que això és possible. Van pesar força aspectes deslligats d'un llibre concret i, si bé el vam concedir a "El Príncep Alf", d'Emili Teixidor perquè era imprescindible que fes a un llibre concret, en la decisió vam tenir en compte una trajectòria continuada i d'autèntic professional, ja que aquest mateix any aquest autor havia publicat "Frederic, Frederic, Frederic" i en anys anteriors: "L'ocell de foc", "Les rates malaltes", "El soldat plantat", "Sempre em dic Pere", "Dídac, Berta i la màquina de lligar beira" i algun altre més. El premi per al llibre escrit per a infants, en el qual no vaig poder intervenir, se'l va emportar, i crec que amb tota justícia i molt més indiscutiblement que en el que sí que vaig intervenir, en Josep Albanell, amb "El besc encantat". Malgrat la pressa amb què em van comunicar que formava part del Jurat, no vaig tenir problemes per vetar ja que es pot dir que de tots els llibres que podien optar al premi ja n'havia escrit alguna cosa en els meus comentaris a "Cavall Fort".

Diumenge passat va aparèixer un conte meu a l'Avui, en el suplement per a nois i noies. Quan el vaig veure vaig quedar amb un pam de nas: la il·lustració, a càrrec d'Escarrà, no tenia res a veure amb el text. Després he sabut que es van

equivocar i el dibuix corresponia al conte que publicaran diumenge que ve... Altrament, però, el conte, que es deia "Un xicot de sert", sembla que me n'ha portat: l'editor de Pòrtic el va llegir, li va agradar i m'ha dit si en tinc d'altres. No m'he he fet dir dues vegades, i ara li acabe de fer un paquet amb una trentena més, de semblants característiques, que he publicat al llarg dels anys a "Cavall Fort" i a "Tretzevents", i podria ser que en féssim un volum. T'assegure que recuperar material cremat ràpidament en publicacions periòdiques, i recollir-le tot altra vegada en un llibre, és de les satisfaccions més grans que em proporciona l'ofici. Per això procure guardar sempre algun exemplar de qualsevol paperot que escric.

Ara hauríem de parlar de "Canigó", però gairebé no em veig amb cor de fer-ho. Faré una fotocòpia de la teva entrevista i te l'enviaré quan pugui. No vull plorar pel "Canigó"! No voldria plorar per res, ja, perquè hauríem d'estar tot el dia plorant, però no saps com lamente l'enserrada personal de la Isabel-Clara Simó. Sé que li hauria hagut de fer quatre ratlles, però no haurien servit de res. Per acompanyar-li el sentiment? No val la pena! Per encoratjar-la? Potser sí... Ho faré quan hagi llegit "Júlia", la novel·la que acaba de publicar a La Magrana... Si l'haguessis sentida, per ràdio, fa uns mesos -pocs- quan encara parlava engrescada del diari en què volia convertir "Canigó"! A la Rosa i a mi ja ens ho semblava que no tecava de peus a terra. Jo m'hi vaig subscriure immediatament, per solidaritat, tot i que em semblava un llibre de cavalleries. Això, veure que no tirava endavant el projecte, i veure com tothom corre per ajudar "El Món", sembla que l'han decebut i enserrat. Sembla que ha descobert allò que tots ja sabem i que en Joaquim Molas -per una vegada hi he d'estar d'acord- definia en relació a la cultura catalana: "un cap gros sense cos e amb un cos raquític". El nostre poble passa de revistes, passa d'artistes, de llibres, de mestres, de patrietes... Passa gairebé de tot, menys del Barça, que no ens el tequin! Però, i els altres pobles? Què fan? Em penso que també passen. Fixa't en Espanya: acabada la dictadura, "Cuadernos para el diálogo", "Triunfo", "La calle", etc. també se'n van a l'aigua. No llegixen en castellà per patriotisme, sinó per comeditat, i amb prou feines, potser, en tot cas, per trobar la cartellera d'espectacles e els anuncis de massatges.

Tots els que hem decidit la via diguem-ne difícil, e pec agrafda -les lletres en lloc del futbol, per entendre'ns-, n'hem de ser molt conscients. Per això que tot l'esforç s'ha d'abecar als infants, a l'escala. Altrament, farem tard si és que encara hi som a temps. Les multinacionals, els vídeos, les pantalles, pantalletes i pantallasses s'he mengen tot. I els restaurants. I els cotxes. L'únic que ens pot portar a la cultura llibresca pot ser la crisi que ens obligui a un replantejament total de les vides encarrilades al consumisme. L'eufèria capitalista ne ens podia resoldre res, ans ens deshumanitzava i ens desarrelava més i més. I prou, tu, que ja està bé! I això que ne en volia parlar.

Tornant a les teves coses, he de dir que ne t'he vist ni a "El País" ni al "Diari de Barcelona". Difícilment em serà possible saber si ja hi has sortit. Si per casualitat et localitze, ne pateixis, que ja t'he faré arribar tard e d'hera.

Conec força i aprecie encara més en Jaume Martí-Olivella, així com la seva dona, la Carme Rey. Són una parella de primera. I estan fets uns sapastres: viuen a Sitges -quina enveja, noi!- i, de vegades, a Nova York. Déu n'hi do! Són una gent d'una cordialitat extraordinària amb els quals em sap greu ne veure'm més sovint.

Aquests dies he tingut ocasió de sentir en Paul Newman, la Charlotte Rampling i en James Mason parlant en català. Se'ls veu molt aplicats, perquè se'n surten molt bé... Era la pel·lícula "Veredict final", una de les que opten a l'Oscar d'enguany i que tan de be guanyi perquè així allargassarà més la seva presència catalana en el cinema Waldorf. Diumenge hi vam ser i hi vam trobar alguns coneguts: la disciplina, noi! La pel·lícula està força bé -tècnicament deu ser perfecta- i treu els drapets al sol d'una classe mundialment privilegiada: els metges i l'església. També, amb la Rosa, vam anar al Lliure a la representació d'una obra que, tal com ells la presenten, ens va semblar extraordinària: un Tennessee Williams: "Advertència per a embarcacions petites". Estic segur que t'han penediràs sempre de ne haver-hi anat, al Lliure, en la teva estada! L'escenari, una taverna de la costa Oest dels USA, és ~~al~~ mig de la sala, amb públic a banda i banda. Els personatges es mouen a tocar, et miren, busquen la teva aprovació, i t'expliquen la misèria de les seves vides: un petit món que et comou, repèl i atreu, alternativament. Les

dues neies, sobretot -Imma Colomer i Anna Lizaran-, he viuen amb una intensitat que te les has de creure per força. Erem poca gent, un dijous al vespre. Però no vull tornar a plorar. Més merda, encara! Ells s'he perden! Que es fotin! Però el que lamente és que, així, de mica en mica, també m'he perdré jo perquè se'n cansaran.

Per acabar, et diré que en Rendé viu al Poble Nou, exactament, al carrer Llacuna, 50, pr^a 1., Barcelona (5). Ah, i també que ja m'han començat a arribar els volums del Premi el Bret de novel·la per a inèdits: n'hi ha 23, de més de dues-centes pàgines cada una. Ja n'he llegit quatre i quan acabi ^{m'hauré} ~~etornar~~ boig perquè les llegeixe a tota màquina. Sert que, per reposar, em dedico a "Els gossos d'Acteó", d'Avel·lí Artí (Tísner), i m'espera la "Júlia" de la Simó, "Lo celer més blau", de la Capmany, i algun Pedrolé que està a punt de sortir.

Ja n'hi ha prou per avui. Adéu! Demà a la tarda, tant si ve en Maurici de permís -cosa que dubte, perquè sembla que no el deixen marxar- com si no, ens n'anirem a Castellterçol a passar els quatre dies de festa. Sempre més i mai menys.

Records a tota la família i una forta abraçada per a tu del teu amic,

Carles